

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/30/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4120206847
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2021:4120206847.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobcov: v 1. rade F. Q., narodený XX.X.XXXX., bytom C. XXX/X, v 2. rade U. Q., XX.X.XXXX, bytom C. XXX/X, v 3. rade T. Q., narodená X.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, v 4. rade T. Q., narodený X.X.XXXX, bytom C. XXX/X, v 5. rade A. Q., narodená XX.X.XXXX, bytom C. XXX/X, všetci zastúpení advokátom: JUDr. Peter Harakály, so sídlom Mlynská 28, Košice, proti žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičová 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpenej advokátkou: JUDr. Danuša Tichá, so sídlom M. Benku 6, Bratislava, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy, o odvolaniach strán sporu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 17. decembra 2020 pod č.k. 10C/57/2020-110 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a vec mu v r a c i a a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v 1. rade sumu 7 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni v 2. rade sumu 7 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni v 3. rade sumu 4 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi v 4. rade sumu 2 000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, žalobkyni v 5. rade sumu 1 000 eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovia v 1. až v 5. rade majú proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z výšky priznaných súm.

V dôvodoch písomného rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa od žalovanej domáhali zaplataenia súm žalobcovi v 1. rade sumu 20 000 eur, žalobkyni v 2. rade sumu 20 000 eur, žalobkyni v 3. rade sumu 20 000 eur, žalobcovi v 4. rade sumu 20 000 eur a žalobkyni v 5. rade sumu 20 000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a priznal im náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalobu odôvodnili tým, že syn žalobcov v 1. a 2. rade a súrodenec žalobcov v 3. až 5. rade F., narodený XX.XX.R. pri dopravnej nehode dňa XX.X.R. na účelovej komunikácii v smere od obce C. a T. E. utrpel ako spolujazdec v motorovom vozidle zn. C. P., ev.d. A.-R. ťažké ublíženie na zdraví. Q. motorového vozidla P. T., narodený XX.XX.XXXX, viedol motorové vozidlo bez vodičského oprávnenia, neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky, následkom čoho pri vyhýbaní sa nerovnosti dostal šmyk, narazil do motocykla zn. Honda a následne do svahu a s vozidlom sa prevrátil na strechu. Na základe trestného rozkazu Okresného súdu Nitra zo dňa 12.6.2018 č. k. 5T/60/2018 bol vodič P. T. uznaný vinným zo spáchania prečinu ublíženia na zdraví podľa § 157 ods.1, 2 písm. a/ Tr. zákona. V dôsledku dopravnej nehody poškodený utrpel zlomeninu tela hrudníkového stavca Th I1 a Th 12 a pomliaždenie miechy s jej úplným poškodením.

1.2. Z vykonaného dokazovania zistil, že trestným rozkazom Okresného súdu Nitra z 12.6.2018 č.k. 5T/60/2018 bol P. T. uznaný za vinného z prečinu ublíženia na zdraví, pretože dňa XX.X.R. v čase o 22:20 hodine viedol v katastri obce C. na účelovej komunikácii v smere od obce C. na obec T. E.. V

rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 8/2009 Z.z. vozidlo C. P., ev.d. A.-R. bez príslušného vodičského oprávnenia, v rozpore s § 16 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam vozidla, stavu a povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré možno predvídať, následkom čoho pri vyhábaní sa nerovnosti dostal šmyk. Narazil zadnou časťou vozidla do predného kolesa motocykla zn. Honda. Následne narazil do svahu a s vozidlom sa prevrátil na strechu, v dôsledku čoho utrpel jeho spolujazdec F. pomliaždenie miechy vo výške dvanásteho hrudného stavca prakticky s jeho roztrieštením, ktoré zranenie si vyžaduje doživotné liečenie so závažným obmedzením na jeho obvyklom spôsobe života, čím mu spôsobil z nebanlivosti ťažkú ujmu na zdraví, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 1 rok s podmieneným odkladom. Osobné motorové vozidlo malo uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu u žalovanej. Bolo sporné, či žalovaná zodpovedá za uplatnený nárok žalobcov. Žalovaná sa v konaní bránila tým, že poškodený spoluzavinil škodu v rozsahu 50 %, pretože nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi a nastúpil do vozidla k osobe, o ktorej vedel, že nie je držiteľkou vodičského oprávnenia. To, či poškodený vedel, že vodič nemá vodičské oprávnenie bolo v konaní sporné, pretože žalobca v 1. rade tvrdil, že o tom poškodený nevedel. Výpoveďou žalobcu v 1. rade, svedka F. a oboznámením zápisnice o jeho výsluchu v konaní sp. zn. 25C/5/2019 bolo preukázané, že o tom nevedel. Žalobca v 1. rade k tomu uviedol, že sa o tom dozvedeli až po nehode. P.a T.a videl minimálne dva týždne pred nehodou šoférovať auto po dedine, myslel si, že vodičské oprávnenie má. X. F. Q. k tomu uviedol, že ak by vodičské oprávnenie nemal, otec by mu auto nekúpil. Zo zápisnice z pojednávania z 7.3.2019 v konaní sp. zn. 25C/5/2019 vyplýva, že F. Q. tam uviedol, že P. T. chodil do autoškoly, otec mu kúpil auto a tak predpokladal, že má vodičské oprávnenie. V konaní nebolo sporné, že poškodený nebol pripútaný bezpečnostným pásmom. Q. svedka F. Q. v tomto konaní, zápisnicou o jeho výsluchu v konaní sp. zn. 25C/5/2019 bolo preukázané, že sa nepripútal, pretože pás nefungoval. Odborným vyjadrením Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 347/2019, ktoré sa nachádza v spise Okresného súdu Nitra sp. zn. 36C/88/2019, bolo preukázané, že vzhľadom na rozsah izolovaného poranenia poškodeného a na popisovaný nehodový dej, kde došlo k prevracaniu motorového vozidla, je pravdepodobné, že ak by bol poškodený pripútaný bezpečnostným pásmom, rozsah poranenia stavca Th 11 a Th 12 by bol menší, resp. by nemuselo dôjsť až k tak závažnej zlomenine predmetného stavca. Pretože pri nehode vzniklo toto jediné poranenie, čo favorizuje práve významný nález na chrbát, použitie bezpečnostných pásov by mohlo daný nález veľmi pravdepodobne tlmiť, resp. úplne eliminovať, ak by bol pasažier fixovaný pásmi v strede vozidla. N. z pojednávania z 29.6.2020 v konaní pod sp. zn. 19C/89/2018 bolo preukázané, že znalec MUDr. A. P. na pojednávani uviedol, že účinnosť bezpečnostného pásu je najvýraznejšia vtedy, ak fyzikálne sily pôsobia na pripútaného pasažiera pri bočných nárazoch, ale v prípadoch, ak vozidlo rotuje okolo dlhej alebo priečnej osi je ich účinnosť významne znížená. K zlomeninám stavcov môže prísť aj pri zapnutom bezpečnostnom páse. Bezpečnostný pás nie je všeobecný prostriedok, aby nedošlo k žiadnemu poraneniu chrbtice. V danom prípade poškodený okrem spomínaných dvoch stavcov nemal poškodené iné časti tela. Z jeho skúseností vyplýva, že je pravdepodobné, že ak by bol poškodený pripútaný bezpečnostným pásmom, sedadlo by mohlo byť dostatočným ochranným prvkom, aby k priamemu nárazu na hrudnú chrbticu nedošlo. Nie je však možné presne vyčíslieť, o koľko menší by bol rozsah zranení za predpokladu, že by bol poškodený pripútaný, ale podľa jeho názoru by bol rozsah zranení menší.

Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že v konaní nebolo sporné, že poškodený je synom žalobcu v 1. rade, ktorého manželkou je žalobkyňa v 2. rade a bratom žalobcov v 3. až 5. rade, žijú v jednej domácnosti. V konaní nebolo sporné, že žalobca v 1. rade s ním pred nehodou trávil rôznorodo voľný čas, chodili do hôr, na túry, chaty, kúpaliská, výlety a dovolenky a viedol ho k športu. Trávil veľa času aj so žalobkyňou v 2. rade a ich vzájomný vzťah bol naplnený láskou, úctou a silnými citmi. Medzi ním a žalobkyňou v 3. rade je vytvorené silné citové puto, spolu trávili veľa času. Žalobca v 4. rade v ňom videl veľký vzor, napodobňoval ho a preberal jeho názory. Žalobkyňa v 5. rade bola zvyknutá na jeho starostlivosť. V konaní bolo sporné, či v dôsledku tejto nehody prišlo k závažnému zásahu do citovej oblasti žalobcov a či to zanechalo badateľné emocionálne stopy v ich osobnostiach. Výsluchom žalobcu v 1. rade bolo v konaní preukázané, že po nehode musel zmeniť zamestnanie aby uživil rodinu, manželka musela dať v práci výpoveď, pretože syn F. potreboval 24 hodinovú starostlivosť. Keď pracoval ako vodič kamiónu, býval často preč, neprichádzalo k naplneniu citovej väzby medzi ním a rodinou. Manželka to prestávala zvládať, nevedeli intímny život, preto sa vrátil do pôvodného zamestnania. Manželka si našla prácu na polovičný úväzok. Syn F. naďalej potrebuje 24 hodinovú starostlivosť. Zo začiatku potreboval plienky a teraz už nie. Výsluchom žalobkyne v 2. rade bolo preukázané, že po nehode museli s manželom obaja odísť z práce, pretože Peťo bol ležiaci. Museli ho prebaľovať, kŕmiť, obaja boli vyčerpaní, všetko išlo bokom. Našla si robotu na nočné, aby mohla byť cez deň s ním. Vôbec nemá čas na svoj osobný život,

zo všetkého je unavená, ale snaží sa podporovať deti, ktorým sa tiež zmenil život. Výsluchom žalobkyne v 3. rade bolo preukázané, že celý život museli prispôsobiť tomu čo sa stalo. Otec musel zmeniť prácu, o brata sa starala ona s Jankou, obetovala svoj voľný čas, aby pomáhala bratovi.

1.3. Na zistený skutkový stav aplikoval čl. 1 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavy“), hlavu I čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 4.11.1950, 17 ods. 1 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, čl. 17 ods. 2 uvedeného paktu, čl. 19 ods. 2 Ústavy, § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 112 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení, § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení, § 4 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., a uviedol, že v konaní nebolo sporné, že žalobcovia sú osobami blízkymi Petrovi Šimanskému podľa § 112 Občianskeho zákonníka. Ujmu, ktorú utrpel poškodený dôvodne prežívajú ako svoju vlastnú ujmu. Pretože sú fyzickými osobami, majú podľa I čl. 8 ods. 1 Dohovoru, čl. 17 ods. 1 a 2 Paktu, čl. 19 ods. 2 Ústavy a § 11 Občianskeho zákonníka právo na ochranu svojej osobnosti vrátane práva na svoje súkromie. Súčasťou práva na súkromie je aj právo na rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami tak, aby bolo možné rozvíjať a naplňovať aj svoju vlastnú osobnosť.

1.4. Uviedol, že v konaní nebolo sporné a bolo trestným rozkazom a lekáorskými správami preukázané, že v dôsledku protiprávneho konania vodiča P.a T.a, utrpel F. Q. vážne a trvalé poškodenie svojho zdravia. Uvedené konanie P.a T.a bolo trestným činom, za ktorý bol právoplatne odsúdený, ktorým rozhodnutím je súd podľa § 193 veta tretia CSP viazaný čo do konštatovania, že išlo o trestný čin a jeho viny. Q. P. T. týmto svojom konaním neoprávnene zasiahol do práva žalobcov na ochranu ich súkromia a rodinného života. Spôsobil im ujmu a tak je medzi jeho konaním a ujmou na strane žalobcov príčinná súvislosť. Citoval závery Najvyššieho súdu SR vyjadrené v rozsudku z 28.5.2014, sp. zn. 7Cdo/65/2013. Žalobcovia žiadali, aby im žalovaná nahradila nemajetkovú ujmu, ktorá im týmto neoprávneným zásahom vznikla podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka v peniazoch. Žalovaná namietala, že zadosťučinenie má byť podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka primerané. Žalobcovia nepreukázali, že u nich prišlo k závažnému zásahu do citovej oblasti, že to zanechalo badateľne emocionálne stopy v ich osobnostiach a že to bolo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že zásah do práva na ochranu súkromia všetkých žalobcov bol rozsahu podliehajúceho § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Protiprávnym konaním vodiča P.a T.a bola narušená celistvosť a integrita celej rodiny žalobcov. Následky sú vzhľadom na trvalé a vážne poškodenie zdravia F., jeho totálne ochrnuté dolné končatiny a vývod, zdravotný stav vyžadujúci 24 hodinovú starostlivosť, permanentné a nenapraviteľné. V dôsledku jeho poškodenia zdravia sa zmenil život celej rodiny. Rodičia museli zmeniť zamestnanie, nemajú čas na seba, na partnera a ani ostatné deti. Namiesto harmonického rodinného života, ktorý pred tým viedli, prežívajú bolesť, smútok a obavy nad ďalším jeho osudom. Rovnako sa zmenil život jeho súrodencov. Staršia sestra namiesto trávenia aktivít, ktoré mala s bratom pred nehodou sa o neho teraz stará. Snaží sa mu byť oporou a pomáhať rodičom v starostlivosti o domácnosť a mladších súrodencov. Prežíva bolesť a smútok nad tým, čo sa mu stalo. Ona a ani mladší súrodenci, ktorým sa rovnako zmenil rodinný život, ktorý viedli pred nehodou nedostávajú toľko pozornosti od rodičov. Nemôžu s rodinou tráviť voľný čas ako pred nehodou. Žalovaná na preukázanie svojich tvrdení neoznačila žiadne dôkazy. Neuniesla dôkazné bremeno. Skutkové tvrdenia žalobcov nepoprela účinne, pretože neuviedla vlastné skutkové tvrdenia. Preto nevyhovela návrhu žalobcov na vypočutie susedov, ktorý prostriedok procesného útoku žalobcovia ani neoznačili včas a jeho vykonanie by vyžiadalo odročenie pojednávania a preto nebol povinný naň prihliadnuť.

1.5. Ďalej uviedol, že žalovaná namietala neprimeranosť výšky požadovanej náhrady a na podporu svojich tvrdení označila rozhodnutia iných súdov. K tomu uviedol, že nie je možné mechanicky porovnávať dopady smrti a ťažkého poškodenia zdravia, pretože v niektorých prípadoch, keď sa dokážu príbuzní po čase so smrťou vyrovnáť, v prípade ťažkého poškodenia zdravia sa môže zásah do ich práv opakovať permanentne ako napríklad konštatoval aj Najvyšší súd ČR v rozhodnutí z 27.9.2012 sp. zn. 30Cdo/947/2011. V konaní bolo výsluchmi žalobcov v 1. až v 3. rade preukázané, že im neustále ožívajú spomienky a pripomínajú si, aký bol život F. pred nehodou. Ťažko prežívajú, že poškodenie zdravia utrpel v mladom veku, keď mal celý život pred sebou. Pretože s ním žijú v spoločnej

domácnosti a starajú sa o neho, sú ich myšlienky pochopiteľné. Výška zadosťučinenia v peniazoch je predmetom voľnej úvahy súdu, ale sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Preto pri určovaní jej výšky prihliadol na to, že vzťah medzi žalobcami a Petrom bol pred dopravnou nehodou intenzívny a kvalitný. F. utrpel poškodenie zdravia v mladom veku. Pôvodca zásahu sa po nehode zachoval sebecký, žalobcom sa neospravedlnil a ani im nepomáha. Pri určovaní výšky náhrady zohľadnil, že súrodenci si môžu v budúcnosti založiť vlastné rodiny a s nimi viesť rodinný život. Medzi F. a jeho staršou sestrou T. je malý vekový rozdiel, vyrastali spolu. Zásah do jej súkromia väčší ako v prípade mladších súrodencov. F. bol pre brata T. vzorom a teda zásah do práv T. je zásah väčší ako v prípade mladšej sestry A., ktorá bola v čase nehody „ešte malá“. Ďalej zohľadnil, že žalobcovia neboli od F. hmotne závislí a on svojim vlastným zavinením prispel k vzniku ujmy v rozsahu v takom rozsahu v akom nastala. Žalovaná sa bránila s poukazom na ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka spoluzavinenie videla v tom, že poškodený F. nepoužil bezpečnostný pás a vedel, že vodič nemá vodičské oprávnenie. V konaní nebolo sporné, že F. nepoužil bezpečnostný pás a ani to, že vozidlo bezpečnostný pás malo a preto poškodený porušil právnu povinnosť podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a aj podľa § 4 ods. 1 veta prvá nariadenia vlády SR č. 554/2006 Z.z. a aj prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka. Žalobca v 1. rade síce tvrdil, že bezpečnostný pás nefungoval, ale tým, že poškodený aj tak v jazde pokračoval, porušil tým svoju všeobecnú prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka. Odborným vyjadrením Inštitútu forenzných medicínskych expertíz s.r.o. č. 347/2019 a zápisnicou o výsluchu znalca MUDr. A. a P. PhD dňa 29.6.2010 v konaní sp. zn. 19C/89/2018 bolo preukázané, že použitie bezpečnostného pásu mohlo veľmi pravdepodobne tmiť, dokonca úplne eliminovať náraz, ktorý bol hlavnou príčinou poškodenia zdravia poškodeného a tak eliminovať poškodenia zdravia, ktoré utrpel. Z uvedených dôvodov je preto obrana žalovanej ohľadne spoluzavinenia poškodeného dôvodná. V konaní však nebolo nijakým spôsobom preukázané ani z pripojených spisov, že by poškodený vedel o tom, že vodič nemá vodičské oprávnenie. Táto obrana žalovanej nebola dôvodná. K rovnakým právny záverom dospel aj súd v konaní sp. zn. 10C/43/2020, 19C/89/2018 a 36/88/2019, ktoré rozhodnutia nie sú právoplatné, kde ustálil spoluzavinenie poškodeného v rozsahu 30 %.

1.6. Rozhodnutie súdu o výške nemajetkovej ujmy musí byť aj v súlade s princípom proporcionality. Žalobcovia poukázali na tri rozhodnutia, ktoré sa týkali nemajetkovej ujmy spôsobenej trvalým poškodením zdravia. Rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/330/2012 zo dňa 2.10.2013, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/535/2007 zo dňa 9.9.2008, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/947/2011 zo dňa 27.9.2012. Uviedol, že má vedomosť o rozsudku Vrchného súdu v Olomovci z 10.5.2016 č.k. 4To/18/2016, ktorý za trvalý vegetatívny stav syna priznal matke zadosťučinenie 480 000 Kč (18231 eur) a rozsudku Krajského súdu v Brne z 2.10.2015 sp. zn. 70Co/166/2015, ktorým za zvlášť závažnú ujmu na zdraví dieťaťa, ku ktorej prišlo na školskom výlete s následkom spastickej paraplégie a inkontinencie priznal každému s rodičov zadosťučinenie 1 000 000 Kč (37 982 eur).

1.7. Po zohľadnení uvedených kritérií, že F. utrpel menšie porušenie zdravia ako v prejednávanych veciach, nie je v bdelej kóme, ležiaci a ani netrpí paraplégiou, nebol v čase nehody maloletý a k nehode neprišlo ani na školskom výlete s prihliadnutím najmä na jeho spoluzavinenie na vzniknutej ujme, pretože v konaní bolo preukázané, že v prípade použitia bezpečnostného pásu bolo možné následky tmiť alebo dokonca eliminovať, považoval v prípade každého zo žalobcov v 1. a v 2. rade za primeranú náhradu vo výške 7 000 eur, žalobkyne v 3. rade náhradu vo výške 4 000 eur, žalobcu v 4. rade vo výške 2 000 eur a žalobkyne v 5. rade vo výške 1000 eur.

1.8. V konaní nebolo sporné, že osobné motorové vozidlo malo uzavreté povinné zmluvné poistenie u žalovanej, bolo sporné, či je daná jej zodpovednosť, pretože namietala, že žalobcovia si ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. vykladajú neprípustne extenzívne. Poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.3.2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017, zo dňa 31.10.2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017, zo dňa 31.7.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2018 a ktoré možno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, na rozdiel od rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 31.3.2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012 označeného žalovanou, podľa ktorých majú byť nároky pozostalých pri dopravných nehodách na náhradu ich nemajetkovej ujmy zahrnuté do povinného zmluvného poistenia, pretože škodou sa na účely zákona č. 381/2001 Z.z. rozumie aj nemajetková ujma. Poistovne sú v súdnych sporoch pasívne vecne legitimované. K rovnakému právnenému záveru dospel Ústavný súd v uznesení zo dňa 11.10.2016 sp. zn. III ÚS 666/2016. Uvedená rozhodovacia prax vychádza z rozsudku Súdneho dvora Európskej

únie vo veci M. C-22/12, ktorý vo veci prejudicálnej otázky rozhodol tak, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Preto z ustanovenia podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že poistený má právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému nároky na náhradu škody na zdraví. Pretože ustanovenia toho zákona sa majú vykladať tak, že škodou sa myslí akákoľvek ujma, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa fyzickú aj psychickú traumu tak, ako vyplýva aj zo záverov Súdneho dvora vo veci M. , nie je ani takýto výklad toho zákonného ustanovenia neprípustne extenzívny, ako namietala žalovaná. Pretože žalobcovia boli podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. oprávnení uplatniť si svoje nároky priamo proti žalovanej zodpovednej podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. z, ide o ujmu na zdraví, je pasívne vecne legitimovaná bez ohľadu na ďalšie námietky a žaloba je proti nej dôvodná.

1.9. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovia v 1. až v 5. rade boli celkom úspešní čo do základu nároku. Neboli celkom úspešní čo do výšky, ktorá bola závislá od úvahy súdu. Preto majú nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 1 CSP proti žalovanej v rozsahu 100 %. Poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 7.2.2019 sp. zn. IV. ÚS 71/2019-12, ktorý odmietol sťažnosť pre porušenie zákona rozhodnutím súdu, ktorý takto postupoval. Žiadna zo strán netvrdila a ani súd nevzhliadol, že by tu boli nejaké dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, pre ktoré by žalobcom náhradu nemal priznať. O výške náhrady rozhodne vyšší súdny úradník podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozsudku, pričom bude vychádzať z priznanej sumy.

2. 1. Žalovaná podala proti rozsudku odvolanie zdôvodnené ust. § 365 ods. 1 písm. a) (neboli splnené procesné podmienky), písm. b) (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces), písm. f) (súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam) a písm. h) (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci) zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“) a navrhla aby odvolací súd v zmysle ust. § 388 v spojení s ust. § 390 CSP napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne v plnom rozsahu a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2.2. Namietala, že rozsudok je v rozpore so zákonom, nakoľko nespĺňa zákonom požadované náležitosti na úplné, zrozumiteľné, presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie súdu.

2.3. Namietala nepríslušnosť Okresného súdu Nitra. Miestne príslušný podľa ust. § 19 písm. b) CSP by bola len v prípade, ak by žaloba smerovala (aj) voči škodcovi (ako pôvodcovi vznikutej tvrdenej ujmy). Zákon č. 381/2001 Z.z. je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku lex specialis, a ten poisťovateľovi ukladá povinnosť poskytnúť poistné plnenie (ak je nárok daný a preukázaný) z poistenia (PZP), ktoré poskytuje poistenému v zmysle zákona na základe uzavretej poistnej zmluvy s poisteným. Pretože ak by takéto poistenie neexistovalo (a za podmienky, že nárok by bol daný a dôvodný) plnila by Slovenská kancelária poisťovateľov.

2.4. Namietala vecnú legitimitáciu pri nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko tieto nároky nie sú kryté poistením v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z.. Nie je možné sa stotožniť s argumentom súdu prvej inštancie, že rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zo dňa 31.07.2017 sa vyriešila otázka pasívnej legitimitácie poisťovní. Uviedla, že Ústavný súd SR v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016 (ktoré nie je meritorným rozhodnutím vo veci) neposudzuje či nemajetková ujma je krytá povinným zmluvným poistením, ale Ústavný súd SR posudzuje len to, či takýto výklad nie je v rozpore s Ústavou SR. Toto rozhodnutie Ústavného súdu SR však v žiadnom prípade neuvádza, že zákon č. 381/2001 Z.z. (ZoPZP) má kryť aj nemajetkovú ujmu. Uvádza len, že nemajetková ujma môže byť v súlade s eurokonformným výkladom zaradená pod škodu. Ústavný súd SR v predmetnom rozhodnutí však

explicitne uvádza, že posudzovať, či je výklad v súlade so zákonom a zjednocovať judikatúru prináleží výlučne Najvyššiemu súdu SR, a preto uvedené rozhodnutie nemá žiadny význam pre rozhodnutie v tomto konaní. Poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 3Cdo 18/2013, 3Cdo 176/2012 (zverejnené pod R 127/2014), sp. zn. 4Cdo 168/2009, 4Cdo139/2011, 7Cdo 65/2013, 8Cdo 219/2016, 3Cdo 301/2012, v ktorom čo do otázky pasívnej legitímácie poisťovne (pre PZP) dovolací súd dôvodil, že „Dovolací súd nevzhladol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z, ani po rozhodnutí ESD rozsudkom C-22/12 vo veci O. M. proti H. F. a W. M., kde v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poisťného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. ESD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Z § 4 ods. 2 písm. a zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“. Škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktno od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane. V uvedenom rozsudku nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel“. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, podľa dovolacieho súdu nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poisťnom krytí z povinného zmluvného poistenia. Senát 4C Najvyššieho súdu SR v uznesení z 20. apríla 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. OZ, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ďalej citovala D. - sudcu Ústavného súdu SR, ktorý vo svojom odlišnom stanovisku k rozhodnutiu II. senátu ÚSSR vo veci sp. zn. II. ÚS 847/2016 zo dňa 10.11.2016 uviedol, cit.: „... zákon o povinnom zmluvnom poistení explicitne hovorí iba o škode, a nie o nemajetkovej ujme, ale z rozsudku Súdneho dvora EÚ (ďalej len „Súdny dvor“) vyplýva, že relevantné články smernice sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné (zákonný základ, pozn.). ... som presvedčený, že právo je aj to, že všetko musí mať svoj zákonný základ. ... Právny poriadok je pri všetkých jeho nedokonalostiach už dostatočne detailný, a preto je namieste hľadať odpovede (quid iuris) v zákonoch, text zákona poznať a takto ho korektno vykladať ústavnoprávne a dogmaticky. Vertikalita a horizontalita sú základom tak pre právo ústavné, ako aj pre právo európske. Moc nemôže vo vzťahu (horizontalita) medzi jednotlivcami „privilegovať“ jednu stranu, pretože tým automaticky poškodzuje stranu druhú. Presnejšie povedané, aj bez ohľadu na právo EÚ vzťahu medzi jednotlivcami, ich vzájomné práva a povinnosti musia byť stanovené silným prameňom práva, jasným pravidlom. Adresátom smerníc je bezpochyby zákonodarca, a preto sa musí nájsť norma prijatá zákonodarcom, ktorá reálne alebo aspoň mysliteľne smernicu implementovala. ... Máme právo písané, a preto škoda nie je nemajetková ujma a smernica sa nemá horizontálne aplikovať contra legem (von Colson). A stále je moja štartovacia pozícia tá, že ideálnym riešením problému by bolo legislatívne rozšíriť § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení o náhradu nemajetkovej ujmy. Pojem škody a nemajetkovej ujmy naozaj nie je totožný (§ 1328 a nasl. o.z.o. a obdobne právo obyčajové na Slovensku), a v tom ma aj najvyšší súd vo svojom meritornom rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 301/2012 z 31. marca 2016 pravdu. ... Extenzívny výklad § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka o priamom nároku poškodeného, ktoré v predmetnej veci ako zákonný základ použili okresný súd a krajský súd, neobstojí a možno ho považovať za výklad už za červenou čiarou contra legem najmä preto, že má úplne iný účel. ... zákonodarca otázku, na koho sa poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla vzťahuje, upravil ako lex specialis (§ 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení) a súčasne vymedzil aj rozsah poisťného krytia (§ 4 zákona o povinnom zmluvnom poistení).

2. 5. S uvedenými závermi sa plne stotožnila. Uviedla, že poisťovateľ kryje tie riziká (možné skutočnosti/udalosti), ktoré sú predmetom poistenia či už dohodnuté s poisťníkom v poisťnej zmluve alebo explicitne vymedzené v zákone, ako je tomu výslovne v prípade povinného zmluvného poistenia. Preto v zmysle platného a účinného ZoPZP, nemajetková ujma nie je krytá týmto poistením, a teda ani poisťnou zmluvou, ktorú mal v čase dopravnej nehody uzavretú vinník predmetnej dopravnej nehody. Ďalej namietala, že

súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil aj Smernicami Rady. V zmysle Rozsudku ESD z 24. 10. 2013 vo veci M./F., M., sp. zn. C-22/12 : „Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 ..., článok 1 ods.1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 ... zmenenej a doplnenej smernicou 2005/14/ES a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990... sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej“. Taktiež v Rozsudku ESD, sp. zn. C-300/10 vo veci P. Súdny dvor EÚ rozhodol, že z cieľa (aj v napadnutom rozsudku citovanej) prvej, druhej a tretej motorovej smernice, ako aj z ich znenia vyplýva, že zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu v členských štátoch a podľa súčasného stavu právneho poriadku EÚ sú členské štáty stále oprávnené autonómne upraviť režim zodpovednosti za škodu, ktorý sa uplatňuje na dopravné nehody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel.

Súd prvej inštancie sa nevysporiadal ani s jej námietkou, že pokiaľ by (podľa niektorých názorov) mala byť priznaná nemajetková ujma z povinného zmluvného poistenia škodcu, ide o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, čo v tomto spore absentuje. F. Q., syn a brat žalobcov, utrpel pri dopravnej nehode zranenia, ale nezomrel a žalobcovia nie sú pozostalí po obeti usmrtenej pri dopravnej nehode.

2.6. Priznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa ust. § 13 ods. 2 OZ je možné len výnimočne, a to v prípade, ak nepriaznivosť zásahu do ochrany osobnosti nie je možné odstrániť/znížiť/zmäkčiť/odškodniť inak, len ak bol zásah v značnej miere a/alebo za výnimočných okolností a pokiaľ bola preukázaná v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti (R 53/2010). Toto však konajúci súd v napadnutom rozsudku dostatočne neodôvodnil (a v zásade žalobcovia ani nepreukázali).

Súd prvej inštancie uznal jej argumentáciu, že poškodený F. Q. porušil prevenčnú povinnosť. Bola preukázaná príčinná súvislosť medzi nepripútaním sa poškodeného a vznikom škody na jeho zdraví. V konaní namietala, že poškodený nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi a sadol do vozidla, ktoré viedol škodca bez vodičského oprávnenia. o čom musel byť poškodený informovaný. So škodcom mali blízky kamarátsky vzťah a dennodenne sa stretávali. (Túto skutočnosť potvrdil aj otec škodcu pán T., ktorý bol vypočutý v konaní vedenom na konajúcom súde pod sp.zn. 25C/5/2019.) Súd prvej inštancie nevenoval jej argumentácii žiadnu pozornosť. Z uvedeného je zrejmé, že syn a brat žalobcov porušil prevenčnú povinnosť nielen z toho dôvodu nepripútania sa bezpečnostným pásmom, ale navyše dobrovoľne nastúpil ako spolujazdec k osobe, ktorá nebola držiteľom vodičského oprávnenia, čo žalobca vedel. (túto skutočnosť by potvrdil navrhnutý svedok p. T., ktorého však súd prvej inštancie na jej návrh nevypočul). Vzhľadom k tomu, že došlo zo strany poškodeného k porušeniu dvoch podstatných povinností vedúcich k poškodeniu jeho zdravia, zohľadnila mieru, akou poškodený zodpovedá za vzniknutú škodu na jeho zdraví tak, že mu vyplatila poistné plnenie -bolestné a náklady spojené s liečením - do výšky 50%. Jej postup je plne v súlade s jej metodikou, ktorá za porušenie povinnosti - nepripútanie sa bezpečnostným pásmom odráta z poistného plnenia 25% ako mieru spoluzavinenia. V prípade, ak vozidlo viedla osoba bez vodičského oprávnenia 25%. Nesúhlasila s voľnou úvahou súdu prvej inštancie, že miera zavinenia poškodeného na spôsobení škody na jeho zdraví je 30%.

Na základe uvedených dôvodov žiadala aby odvolací súd odvolaniu v celom rozsahu vyhovel a priznal jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3. Žalobcovia podali odvolanie v zamietajúcej časti rozsudku. Odvolanie zdôvodnili ustanovením § 365 ods.1 písm. b), d), h) CSP namietajúc, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, konanie pred súdom má inú vada, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam, rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Namietali nesprávne vyhodnotenie spoluzavinenia poškodeného a nesprávne vyhodnotenie príčinnej súvislosti medzi prípadným porušením právnych povinností a následným vznikom škody. Citovali z rozhodnutí Českého NS posudzujúceho preukázanie príčinnej súvislosti protiprávneho konania a vznikom škody v súvislosti s nepripútaním sa k bezpečnostnému pásu. NS v rozhodnutí odmietol, že nepripútanie sa bezpečnostným pásmom automaticky vedie k záveru, že nepripútanie sa bezpečnostným pásmom bolo príčinou škody, resp. rozsahu jej zväčšenia. V danom prípade príčinná súvislosť preukázaná

nebola. Vyplýva to zo záverov odborného vyjadrenia a vyjadrenia MUDr. P. Súdu prvej inštancie stačilo pre založenie existencie príčinnej súvislosti len vyjadrenie určitej miery pravdepodobnosti účinnosti bezpečnostného pásu. Znalecká organizácia ani jej zástupca nevedeli popísať priebeh škodového deja a nevedeli predložiť exaktný medicínsky dôkaz pre jednoznačný skutkový záver, že bezpečnostný pás by v danom prípade poškodenému pomohol. Ďalej uviedli, že poškodený nemal zapnutý bezpečnostný pás, pretože sa zasekával. Preto je otázne, či sa vôbec dopustil porušenia právnej povinnosti. Mal len 18 rokov, nebol držiteľom vodičského oprávnenia, nemal predchádzajúce životné skúsenosti ako sa zachovať pri nemožnosti zapnutia bezpečnostného pásu. Je možné uvažovať o porušení právnej povinnosti len vo forme nedbanlivosti zavinenia. Podstatná je príčina dopravnej nehody na strane škodcu, bez ktorej by nedošlo k vzniku škody, ujma ba im nevznikla bez ohľadu na zapnutie alebo nezapnutie bezpečnostného pásu.

V závere namietali nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutia v bodoch 25 . a 27. rozsudku v ktorom súd prvej inštancie konštatoval, že v iných veciach okresný súd Nitra uznal spoluvinu poškodeného v rozsahu 30%, ale nezodôvodnil akým spôsobom a v akom rozsahu uvedenú skutočnosť zohľadnil v konečných sumách náhrady nemajetkovej ujmy. Rozhodnutie je v tejto časti nepreskúmateľné.

4. Žalovaná podala písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcov. Namietala ich tvrdenie o záveroch znaleckého dokazovania. Jednoznačne z neho vyplýva záver, že použitie bezpečnostných pásov mohlo daný náraz veľmi pravdepodobne tlmiť, resp. úplne eliminovať. Ich konštrukciu o nevedomosti správania poškodeného pri zasekávaní pásu považovala za irelevantné, nevierohodné a účelové. Poškodený v čase dopravnej nehody nebol maloletý, pozbavený spôsobilosti na právne úkony. O povinnosti mať zapnutý bezpečnostný pás určite vedel. Dopravná nehoda sa stala mimo cesty poškodeného domov mimo dediny, z čoho vyplýva, že poškodený nebol nútený vo vozidle zotrvať, ale mal z neho vystúpiť a ísť domov po zistení zaseknutia pásu.

5. Žalobcovia podali vyjadrenie k odvolaniu žalovanej. K namietanej nepríslušnosti súdu Okresného súdu Nitra uviedli, že je daná miestna príslušnosť, pretože sa nedomáhali nároku na zaplatenie poisťného. Citovali z rozhodnutia KS v Bratislave 4 Nvb 3/2018 zo dňa 15.03.2018 posudzujúceho miestnu príslušnosť z pohľadu miestnej príslušnosti vzniku škody.

K námietke o nedostatku vecnej pasívnej legitímácie uviedli, že žalobcovia svoju argumentáciu uviedli už v konaní pred súdom prvej inštancie. Súd prvej inštancie aplikoval ustálenú rozhodovaciu prax, rozhodnutie NS publikované pod R 61/2018, poukázali na závery rozhodnutia Ústavného súdu SR III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 pripúšťajúceho vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej, rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C 22/12 potvrdzujúci súlad takéhoto výkladu so zámermi a cieľmi predmetnej smernice a so záväzkami, ktoré na seba prevzala SR vstupom do EÚ. K námietke žalovanej poukazujúcej na rozhodnutie NS ČR a uplatnenie nároku len po smrti blízkej osoby uviedli, že argumentácia žalovanej je nelogická a nie je žiaden argument, prečo by bol rozdiel medzi nárokom po smrti poškodenej osoby a jej ťažkého ublíženia na zdraví. K namietanému spoluzavineniu poškodeného v zohľadnení 50% poukázali na dôvody svojho odvolania. K odkazu žalovanej na rakúske rozhodnutie uviedli, že toto rozhodnutie nespadá pod ustálenú rozhodovaciu prax súdov.

6. Žalovaná podala vyjadrenie k vyjadreniu žalobcov. Uviedla, že súd prvej inštancie neskúmal procesné podmienky a konal s maloletými deťmi zastúpenými zákonnými zástupcami. V konaní vrátane udelenia plnomocenstva zástupcovi a uzatvorenia zmluvy o právnej pomoci mohlo dôjsť ku kolízii záujmov medzi rodičmi a deťmi. Rodičia nemôžu maloleté deti zastupovať. Mal ich zastupovať osobitný zástupca.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané stranami sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňajú náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolaní (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), vec prejednal a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť podľa § 389 písm. b), c) v spojení s § 365 ods. 1 písm. d), e) CSP.

8. Strany zdôvodnili odvolanie nesprávnym procesným postupom súdu prvej inštancie znemožňujúcim uskutočňovať ich procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. K uvedenej námietke odvolací súd poukazuje na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu SR (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03), v ktorých bolo konštatované, že „Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou

súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami.“ Navyše pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj judikát R 129/1999 a rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Procesný postup nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Pokiaľ postupom súdu nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednaní veci v civilnom konaní - nie je ním ani časť odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), ktoré má vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnej neudržateľnosti týchto záverov najvyššieho súdu (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

9. Z obsahu ich odvolaní vyplýva, že namietali nepreskúmateľnosť rozsudku súdu prvej inštancie, nedostatok dôvodov odôvodnenia. Odvolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Uvedené stanovisko je aplikovateľné na odvolacie konanie. V danom prípade obsah spisu dáva podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri X. proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (H. proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odvolaním napadnuté rozhodnutie dostatočne objasňuje skutkový a právny základ rozhodnutia, podáva jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho problému, vysvetľuje svoje argumenty, ktoré viedli súd prvej inštancie k definitívnemu záveru o dôvodnosti podanej žaloby. V tejto časti rozhodnutie súdu prvej inštancie správne posudzujúceho aktívnu a pasívnu legitímáciu strán spĺňa náležitosti ustanovenia § 257 ods.2 CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 365 písm. d/ CSP nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv odvolateľov. V ďalšej časti týkajúcej sa výšky priznanej nemajetkovej ujmy a jej krátenia pre spoluzavinenie poškodeného je rozhodnutie súdu prvej inštancie nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, pretože neobsahuje žiadne dôvody. Tým došlo k naplneniu druhej vety citovaného stanoviska, pre ktoré odvolací súd musel napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu namietala konanie súdu prvej inštancie konajúceho s rodičmi maloletých žalobcov ako ich zástupcov. Tieto dôvody neuviedla ako dôvody odvolania. Preto sa odvolací súd musel vyporiadať, či sa jedná o vady konania, na ktoré musí prihliadnuť z úradnej povinnosti, ak keď neboli uplatnené v odvolaní.

Podľa § 380 ods. 2 CSP, na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, prihliadne odvolací súd, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené.

Podľa § 161 ods. 1 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliadne nato, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť(ďalej len procesné podmienky).

Podľa § 68 ods. 1 CSP v rozsahu, v akom nemá fyzická osoba spôsobilosť samostatne konať pred súdom, koná za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník.

Podľa § 27 ods. 1 Občianskeho zákonníka(ďalej len OZ), kto je zákonným zástupcom maloletého dieťaťa, upravuje Zákon o rodine.

Podľa § 30 OZ , ak dôjde k stretu záujmov zástupcu so záujmami k stretnutiu záujmov tých, ktorých zastupuje ten istý zákonný zástupca, ustanoví súd osobitného zástupcu.

Podľa § 31 ods. 2 Zákona o rodine ods. 1 Zákona o rodine, rodičia zastupujú maloleté dieťa pri právnych úkonoch, na ktoré nie je spôsobilé.

Podľa § 31 ods. 2 ZoR „žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

11. Procesné podmienky sa rozdeľujú do 4 skupín- procesné podmienky na strane súdu(právomoc, príslušnosť), na strane strany sporu(procesná subjektivita, procesná spôsobilosť, povinnosť zastúpenia, spôsobilosť byť zástupcom a plnomocenstvo strany sporu), vecné procesné podmienky (existencia návrhu na začatie konania a splnenie poplatkovej povinnosti),negatívne procesné podmienky (prekážka rozhodnutej veci, litispendencie). Nedostatok procesnej podmienky je odstrániteľnou vadou konania a nevedie k zastaveniu konania. Z uvedeného vyplýva, že súd počas celého konania musí prihliadať na splnenie procesných podmienok aj bez návrhu strany sporu. Preto odvolací súd napriek tomu, že žalovaná neuplatnila nespĺnenie procesných podmienok v odvolaní, musel ex offio skúmať, či boli splnené procesné podmienky, v danom prípade nedostatok zastúpenia maloletých detí kolíznym opatrovníkom. Z obsahu spisu vyplýva, že otec maloletých detí v 4. a v 5. rade podpísal plnomocenstvo na zastupovanie maloletých detí právny zástupcom a rodičia zastupovali deti v konaní. Žalovaná namietala neplatnosť uzavretia zmlúv o právnej pomoci a nedostatok zastúpenia maloletých. K svojej námietke neuviedla žiaden dôvod, doslovne uviedla, že mohlo dôjsť ku kolízii záujmov rodičov a detí. V čom podľa jej názoru mohlo dôjsť ku kolízii záujmov neuviedla. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody spochybňujúce zastúpenie maloletých detí ich zákonnými zástupcami, pretože v danom prípade nemohlo dôjsť ku kolízii záujmov. Rodičia nenakladali s majetkom maloletých detí, uplatnili nárok nemajetkovej ujmy. To, že sú sami účastníkmi konania nie je v rozpore so záujmami maloletých detí. Odvolací súd preto nezistil porušenie procesných podmienok súdom prvého stupňa, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12.Žalobcami namietaná vada konania spočívajúca v odňatí možnosti konať pred súdom nie je daná v postupe súdu spočívajúcom v tom, že vo veci nevykoná navrhnuté dokazovanie stranou, v danom prípade výsluch svedka, pretože o tom , ktorý dôkaz na návrh strany bude vykonaný, rozhoduje súd (§ 185 ods. 1 CSP).

13. So vznesenou námietkou miestnej príslušnosti sa vyporiadal súd prvej inštancie v bode 33 odôvodnenia rozsudku. Rozhodnutím vo veci samej založil svoju miestnu príslušnosť, preto odvolací súd na námietku žalovanej neprihliadal.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 15 ods.1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 15 ods.1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

Podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

14. Súd prvej inštancie považoval v danej veci za rozhodujúce preskúmať danosť pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, danosti nároku všetkých piatich žalobcov na ochranu osobnosti a danosť nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalovaná je vecne pasívne legitimovaná. Ďalej dospel k záveru, že nárok žalobcov v 1. až 5. rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch daný je a určil jej výšku s prihliadnutím na zásah do ich osobnostnej sféry, na závažnosť vzniknutej ujmy, na všetky relevantné okolnosti dopravnej nehody a na jej nenapraviteľný následok.

15. Odvolací súd v zmysle § 387 ods. 3 CSP sa pri posudzovaní danej veci zaoberal podstatnými námietkami odvolateľov uvedenými v odvolaniach. V danom prípade pre posúdenie veci je zásadnou otázkou, či náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do života a zdravia fyzickej osoby, je nárokom krytým poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorou sa už iné senáty najvyššieho súdu v rozhodovacej praxi zaoberali.

16. 1. Najvyšší súd SR v rozhodnutí 2 Cdo 33/2017 z 19.10.2018 uviedol, že senát 4 C dovolacieho súdu v uznesení z 20. apríla 2011, sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa v tom čase platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúce z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ.

Senát 3 C dovolacieho súdu v uznesení z 31. marca 2016, sp. zn. 3 Cdo 301/2012 konštatoval nedostatok pasívnej legitímácie poisťovne, pričom poukázal na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP, v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 OZ. Senát 3 C nezistil dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP ani po rozhodnutí ESD vo veci C-22/12. ESD totiž v rozsudku nevyložil,

či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Podľa neho ESD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerať. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.

Senát 6 C dovolacieho súdu v čase nasledujúcim po rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a 3 Cdo 301/2012, rozsudkom zo dňa 31. júla 2017, sp. zn. 6 MCdo 1/2016 zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktoré podal na podnet žalovanej 2/ (v tam prejednávanvej veci bola žalovanou 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group). Pokiaľ ide o právnu otázku pasívnej legitímácie v konaní o obdobnej veci, vychádzal z toho, že v prejednávanvej veci spornú otázku už riešil ústavný súd. Ten nielenže už vo viacerých ním posudzovaných veciach odmietol sťažnosti poisťovní namietajúcich porušenie svojich základných práv rozhodnutiami všeobecných súdov, ustafujúcimi krytie aj nemajetkovej ujmy pozostalých poistením podľa ZoPZP, ale dokonca pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky totožnej s podnecovateľkou mimoriadneho dovolania v prejednávanvej veci v rámci odôvodnenia uznesenia z 11. októbra 2016 sp. zn. III. ÚS 666/2016 uzavrel, že „...pojem „škoda“ použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je ústavne konformným spôsobom interpretovateľný extenzívne tak, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, s cieľom maximálnej nožnej miery rešpektovania cieľov relevantnej únijnej regulácie.“ Tento záver senát 6 C považoval za záväzný, pokiaľ ide o krytie nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhradu nemajetkovej ujmy povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu a pasívnej legitímácie povinných zmluvných poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy pred všeobecnými súdmi. Pojem „škoda“ v tejto súvislosti vyložil extenzívne v tom zmysle, že zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Zdôraznil, že pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania pojmu „škoda“ v komunitárnom práve, keď predmetný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Hoci smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“. Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA).

Senát 6 C dovolacieho súdu v rozhodnutiach zo dňa 27. februára 2018, sp. zn. 6 Cdo 143/2017 a sp. zn. 6 Cdo 206/2017, odmietol dovolania dovolateľky KOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group v obdobných veciach, ako je vec prejednávaná z obdobných dôvodov, ako vo vyššie spomenutej veci sp. zn. 6 MCdo 1/2016, a to z dôvodov, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, je potrebné považovať rozhodnutie ESD C-22/12 vo veci M., ako aj ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 474/2016 a rozhodnutia, na ktoré toto rozhodnutie odkazuje, napr. III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015, ako aj už spomenuté rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016.

Na uvedené rozhodnutia senátu 6 C dovolacieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018 a sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 v obdobných veciach, v ktorých bolo dovolanie poisťovní odmietnuté ako procesne neprípustné. Napokon dovolací súd poukazuje na judikát prijatý na poslednom zasadnutí občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu dňa 9. októbra 2018, ktorého právna veta znie: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“ (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016).

Vychádzajú z vyššie uvedeného dovolací súd môže len konštatovať, že touto vyššie popísanou ustálenou praxou dovolacieho súdu (body 24., 25., 26. a 27. tohto rozhodnutia) bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 3 Cdo 301/2012, na ktoré poukazoval dovolateľ. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.“

16.2. V rozhodnutí 2 Cdo 52/2019 z 29.03.2019 NS SR uviedol:“ Pri posúdení riešenia právnej otázky vecnej pasívnej legitimácie žalovaného 2/ nemožno opomenúť rozsudok Súdneho dvora Európskej Únie (ďalej aj „ESD“) C-22/12 vo veci M. z 24. októbra 2013, v ktorom ESD vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a tiež Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (v zmysle hmotnej i nehmotnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa názoru ESD, ak vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v týchto prípadoch (dopravných nehôd) zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu, ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia.

Aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, uviedol, že hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ďalej uviedol, že k záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z. (podobne aj rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11. októbra 2016).

Na uvedené závery ESD a ústavného súdu nadviazal najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, v ktorom vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zjavné, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zjavné, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú (rozsudok ESD zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu bolo ako judikát publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.

Na označené rozhodnutia ESD, ústavného súdu a najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, a to napr. sp. zn. 6 Cdo 143/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 6 Cdo 206/2017 z 27. februára 2018, sp. zn. 1 Cdo 179/2017 z 26. septembra 2018, sp. zn. 8 Cdo 6/2018 z 27. septembra 2018 a sp. zn. 6 Cdo 80/2018 z 29. novembra 2018.

Na základe vyššie uvedeného dovolací súd považuje označené rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 1 Cdo 179/2017, 8 Cdo 6/2018, 6 Cdo 80/2018 za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením, čím bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu, na ktoré poukázal dovolateľ v dovolaní. Pokiaľ teda odvolací súd vyslovil, že pasívna legitímácia žalovaného 2/, ktorý je poisťiteľom a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch pozostalým po obetiach dopravných nehôd krytú povinným zmluvným poistením podľa zákona č. 381/2001 Z.z., je daná, je jeho rozhodnutie súladné s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, a preto nie je splnený predpoklad prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.“

17. Napriek jednotnému stanovisku NS SR aj v konaniach o dovolaní žalovanej namietajúcej vecnú pasívnu legitímáciu, žalovaná opätovne v každej veci nerešpektujúc jednotnú rozhodovaciu činnosť a stanovisko najvyššieho, ústavného súdu podáva odvolania pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie z rovnakých dôvodov. Mala by si uvedomiť, že stanovisko NS SR je pre súd a ňu záväzná a nezaťažovať súdy tváriac sa, že nie sú jej známe vyššie citované rozhodnutia, najmä v ktorých bola neúspešnou stranou sporu.

Odvolací súd preto odvolací dôvod žalovanej spočívajúcej v nedostatku vecnej pasívnej legitímácie považoval za nedôvodný.

18. Žalovaná namietala, že nemajetková ujma prichádza do úvahy iba v prípade smrti, poukazujúc na rozhodnutie rakúskeho súdu. K jej námietke odvolací súd dodáva, že nie je viazaný rozhodnutím súdu iného štátu a k svojmu tvrdeniu žalovaná iné dôvody neuviedla. Opätovne, pokiaľ by venovala pozornosť rozhodovacej činnosti súdov, muselo jej byť známe, že súdy bežne priznávajú nemajetkovú ujmu v prípadoch poškodenia zdravia s trvalými následkami.

19. Žalovaná v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie mal zohľadniť spoluzavinenie nielen v časti nepripútania sa bezpečnostným pásom, ale aj jazdu so škodcom nemajúcim vodičské oprávnenie, čo súd prvej inštancie nezohľadnil. Žiadala za každé porušenie povinnosti znížiť nemajetkovú ujmu o 25%. Žalobcovia v odvolaní namietali, že nepoužitie bezpečnostného pásu nebolo príčinou dopravnej nehody a tým nebola daná príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia a škodovou udalosťou. Odvolací súd sa stotožnil s názorom žalobcov, že príčinou dopravnej nehody bol spôsob jazdy a porušenie povinnosti vodiča, ale spoluzavinenie poškodeného nespočíva v porušení povinnosti vodiča, ale v porušení povinnosti spolujazdca v nepripútaní bezpečnostným pásom. Nepripútanie bezpečnostným pásom podľa znaleckého dokazovania a vyjadrenia lekára malo vplyv na poranenie poškodeného a jeho rozsah. Súd prvej inštancie v bode 9. rozsudku konštatoval, že výpoveďou svedka F. Q. a zápisnicou o jeho výsluchu mal preukázané, že sa nepripútal, pretože pás nefungoval. Následne v bode 25. konštatoval, že v konaní nebolo sporné, že F. pás nepoužil, ani to, že vozidlo bezpečnostný pás malo. Nevyhodnotil, či považoval tvrdenie poškodeného o nefunkčnosti pásu za preukázané, ale svoje rozhodnutie zdôvodnil porušením prevenčnej povinnosti, že ak pás nefungoval, mal vystúpiť z auta.

20. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie na nepreukázaní tvrdenia žalovanej, že poškodený mal vedomosť o tom, že vodič jazdí bez vodičského oprávnenia. Žalovaná namietala nevykonanie výsluchu navrhnutého svedka T.a. Na pojednávanie konané dňa 26.09.2020 sa nedostavila a žiadala konať v jej neprítomnosti. Súd prvej inštancie oboznamoval zápisnicu o pojednávaní v konaní vedenom pod sp.zn. 25C/5/2019 zo dňa 07.03.2018. Zo zápisnice zo dňa 25.02.2020 z toho istého spisu preloženej k odvolaniu vyplýva, že žalovaná nebola prítomná na pojednávaní, pojednávania sa zúčastnila je právna zástupkyňa a zástupca žalobcov. K výpovedi svedka nemali žiadne pripomienky. Súd prvej inštancie zápisnicu zo dňa 25.02.2020 neoboznamoval, oboznámil zápisnicu zo dňa 07.03.2019 o výpovedi poškodeného a žalobcu v1. rade na ktorých založil svoj skutkový záver, že o vodičskom oprávnení poškodený nevedel. Prečo nevykonal dokazovanie výsluchom svedka a oboznámením sa s jeho výpoveďou zo dňa 25.02.2020, nie je možné z obsahu rozhodnutia zistiť. Pokiaľ by dokazovanie vykonal, musel by vyhodnotiť proti sebe stojace tvrdenia. V bode 9. rozsudku poukázal na výpoveď žalobcu v1. rade a poškodeného, ktorý tvrdil, že vodič chodil do autoškoly, preto predpokladal, že mal vodičské oprávnenie. Poškodený a vodič boli kamaráti v dennom styku. Javí sa nelogické, aby za danej situácie poškodený nevedel, že vodič nemá vodičské oprávnenie, keď tvrdil, že chodil do autoškoly. S

tým potom súvisí aj miesto škodovej udalosti, ku ktorej nedošlo na ceste domov poškodeného, ale mimo územia obce.

20.1. Súd prvej inštancie priznal žalobcom v 1. ,v 2. rade náhradu nemajetkovej ujmy po 7000 eur, žalobkyni v 3. rade 4 000 eur, žalobcovi v 4. rade 2 000 eur, žalobkyni v 5. rade 1 000. Všetci si uplatnili nemajetkovú ujmu po 20 000 eur. Súd prvej inštancie konštatoval, že miera spoluzavinenia poškodeného bola 30%. Akú výšku nemajetkovej ujmy ako základ priznal jednotlivým žalobcom z obsahu rozhodnutia nie je možné zistiť a nie je možné zistiť ako dospel k jednotlivým sumám pri zohľadnení 30% spoluzavinenia poškodeného. V tejto časti je rozsudok súdu prvej inštancie nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, pretože neobsahuje žiadne dôvody. Z toho dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný. V konaní sa nebude ďalej zaoberať vecnou pasívnou legitimačiou žalovanej, pretože je daná. Doplní dokazovanie len v časti spoluzavinenia poškodeného, voľnou úvahou určí výšku nemajetkovej ujmy a z nej po určení miery zavinenia poškodeného vypočíta nemajetkovú ujmu. V novom rozhodnutí rozhodne o náhrade trov odvolacieho konania.

21. Odvolací súd k odvolaniu žalobcov ku zdravotnému stavu poškodeného dodáva, že ich tvrdenie o 24 hodinovej starostlivosti o poškodeného a jeho celkovej odkázanosti nevyplýva z obsahu spisu. Z prepúšťacej správy Národného rehabilitačného centra v Kováčovej z 11.10.2017 vyplýva záver, že pacient je čiastočne sebestačný s kompenzačnými pomôckami. Je mobilný na mechanickom vozíku, stojí je možný s ortézami obojstranne, vytrvalosť chôdze 50 m. Poškodený navštevuje školu v Krškanoch, žalobca v 1. rade naďalej pracuje na turnusy a žalobkyňa v 2. rade je zamestnaná.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).